καὶ εἶπε, ὁ Διάβολος πταίει, καὶ ὄχι ἐκεῖνος· καὶ ἐνθυμεῖσου, ἂν σὲ εἶπε κανένα κακὸν λόγον ποτέ, καὶ γοργὰ θέλεις καταλύσῃς τὴν ἔχθραν· εἰδὲ καὶ θέλετε δικαιολογηθῆ, πρότερον διώξετε τὴν ἔχθραν, καὶ τότε ἔλεγχε μετὰ ἀγάπης, καὶ ζήτα νὰ δικαιωθῇς. Ὅταν δὲ ὀνειδίσῃ σε ὁ ἐχθρός σου εἰς κανένα ἁμάρτημα, ἐὰν καὶ ἐσὺ τὸ ἠξεύρῃς, μὴν τὸν ὑβρίσῃς· ἀλλὰ ἐὰν στενάξῃς, καὶ κλαύσῃς πικρῶς, ὡσὰν τὸν Ἀπόστολον Πέτρον, καὶ τὸν Θεὸν παρακαλέσῃς νὰ σὲ συγχωρήσῃ, παρευθὺς ἐλευθερώθης ἀπ' ὅλα σου τὰ ἁμαρτήματα. Καὶ διὰ νὰ μὴν νομίσῃς ἡμᾶς πῶς σὲ παρηγοροῦμεν, ἀπὸ τὰς Θείας Γραφὰς μαρτυρίαν ἂς φέρωμεν. Ἦτον κάποιος Φαρισαῖος, καὶ ἕνας Τελώνης· καὶ ὁ μὲν Τελώνης, ὡς κουμερκιάρης ὁποῦ ἦτον, ἐκατήντησεν εἰς μεγάλην ἁμαρτίαν καὶ ἀπώλειαν, ὁ δὲ Φαρισαῖος, ὡσὰν ὁποῦ ἔκαμνεν ὅλην τὴν δικαιοσύνην ἐσώθη. Ἐπῆγαν καὶ οἱ δύο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νὰ προσευχηθοῦν, καὶ ὁ μὲν Φαρισαῖος ἐστάθη εἰς ὑψηλὸν τόπον, καὶ προσευχόμενος, ἔλεγεν ἔτζη· ὁ Θεὸς εὐχαριστῶ σοι, ὅτι δὲν εἶμαι ὡσὰν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἅρπαγες καὶ πλεονέκταις, ἢ καὶ ὡσὰν ἐτοῦτον τὸν Τελώνην· ὁ δὲ Τελώνης, χαμηλὰ ἐστάθη τῆς Ἐκκλησίας, καὶ δὲν τὸν ἀντιλογήθη, οὐδὲ εἶπε πικρὸν λόγον πρὸς τὸν Φαρισαῖον, ἀλλὰ στενάξας, καὶ κτυπήσας τὸ στῆθος καὶ δακρύσας, ἔλεγεν· ὁ Θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ, καὶ ἔτζη ἐπῆγεν εἰς τὸ σπήτι του δεδικαιωμένος· Εἶδες γληγορότητα; ἐκαταδέχθη τὸ ὄνειδος, καὶ ἐξάλειψε τὰ ἁμαρτήματά του· καὶ ὁ ἐχθρός, καὶ μὴ θέλων, ἔγινεν εὐεργέτης. Τάχα τί ἀπὸ τοῦτο γένηται μακαριώτερον, τί δὲ εὐκολώτερον ὁποῦ νὰ συγχωρηθῇ τινὰς ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ; διότι, πόσα ἤθελε νὰ κοπιάσῃ ὁ Τελώνης, νὰ κάμῃ ἀρετάς, νηστείας καὶ ἀγρυπνίας ἐν πολλοῖς χρόνοις, ἀκόμι νὰ δώκῃ καὶ τὸν βίον του ἐλεημοσύνην, ὥστε νὰ συγχωρήσῃ ὁ Θεὸς τὰ ἁμαρτήματά του· καὶ αὐτὸς μόνον διὰ ψιλοῦ λόγου, ὅλην ἔρριξε τὴν κακίαν κάτω, καὶ στεφάνων δικαιοσύνης ἠξιώθη παρὰ Θεοῦ. Διατοῦτο ἐπρόσταξεν ὁ Θεὸς νὰ εὐχόμεθα ὑπὲρ τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, καὶ ὄχι μόνον νὰ ἀφίσῃς τὰ ὠφειλήματα αὐτῶν, καὶ τὰ κακὰ ὁποῦ σοῦ ἔκαμαν, ἀλλὰ καὶ πρώτους φίλους νὰ τοὺς ἔχῃς. Ἐὰν ἀδίκησες τινὰ καὶ δὲν δίδεις τὴν ἀδικίαν, δὲν βλέπεις καλά, ὅτι ἡ πληγὴ εἶναι ζωντανὴ εἰς τὴν ψυχήν σου; Ἀκόμι τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ δὲν ἔκαμες, πῶς ἐσὺ νὰ εὕρῃς συμπάθησιν, ὅταν παρακαλῇς τὸν Θεόν; Ἀκόμι ἐσὺ δὲν ἔγινες συμπαθὴς εἰς τοὺς λόγους σου, ἐπειδὴ δὲν ἐσυμπάθησες ἐκείνους ὁποῦ σοῦ ἔκαμαν κακόν, πῶς νὰ συμπαθήσῃ ὁ Θεὸς τὰ ἐδικά σου ἁμαρτήματα; διότι, ἐὰν καὶ ἡμεῖς συγχωρήσωμεν τοὺς ἀδικήσαντας καὶ ὑβρίσαντας ἡμᾶς, ἀλλὰ ὁ Θεὸς δὲν ἀφίνει τὸ δίκαιον νὰ χαθῇ. Καὶ ἄκουσε νὰ σοῦ εἰπῶ ἱστορίαν κάποτε ἡ Ἀδελφὴ τοῦ Προφήτου Μωϋσῆ, Μαρία, ὠνείδησε καὶ ἐκατηγόρησε τὸν Μωϋσῆ, πῶς εἶχε πάρῃ γυναῖκα τὴν θυγατέρα τοῦ Ἰαθὸρ Ἱερέως, ὁποῦ ἦτον τὸ πρῶτον Ἕλληνας. Τί γοῦν ὁ Θεός; τὴν ἐλέπρωσε, καὶ ἀκάθαρτην τὴν ἔκαμε διὰ τὴν κατηγορίαν ἐκείνην τοῦ Ἀδελφοῦ της· ὁ δὲ μακάριος Μωϋσῆς ἐπαρακάλει τὸν Θεὸν νὰ διώξῃ τὴν λέπραν ἀπ' αὐτήν. Ἀλλὰ ὁ Θεὸς δὲν τὸν ἤκουσεν, μόνον εἶπε· τὴν ἐδικήν σου πραότητα καὶ ἀνεξικακίαν ἀποδέχομαι, καὶ αὐτὴ ἂς παιδευθῇ ἕως τέλους τῆς ζωῆς αὐτῆς, καὶ ὄχι εἰς τὴν ἄνω ζωήν, διατοῦτο καὶ ἐσὺ ἐνθυμεῖσου τῆς φοβερᾶς Κρίσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ νόησε πῶς εἶναι ἐκεῖ ὅλα

γυμνὰ

γυμνὰ καὶ ἀσκέπαστα, καὶ κανένα κρυπτὸν δὲν κρύβεται. Διατοῦτο, ἐὰν ἀφίσῃς τοῦ Ἀδελφοῦ σου τὰ ἁμαρτήματα, ὁποῦ μέλλουν ἐκεῖ νὰ φανερωθοῦν, ἐδῶ ἀφανίζονται ὅλα σου τὰ ἁμαρτήματα, καὶ ὑπάγεις εἰς κρίσιν ἐλεύθερος· ὥστε πολλὰ παίρνεις, ἢ ὁποῦ δίδεις. Καὶ ἄκουσον τῆς ἐντολῆς τὴν δύναμιν, διότι λέγει ὁ Θεός, ὅτι ἐὰν σταθῇ εἰς παρακάλεσιν Μωϋσῆς καὶ Σαμουήλ, δὲν εἶναι ἡ ψυχή μου εἰς αὐτούς· τοὺς ὁποίους δὲν ἐδυνήθη Μωϋσῆς καὶ Σαμουὴλ ἁρπάσαι τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ. Αὕτη μόνη ἡ ἐντολή, ἤγουν ἡ ἀνεξικακία, δύναται ἐξαρπάσαι ἐκ τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν γοῦν τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν ἀγαπᾷν προστασσώμεθα, ὅταν δὲ καὶ τοὺς ἀγαπῶντας ἡμᾶς μισοῦμεν, ποίαν συγγνώμην νὰ ἔχωμεν; οὐδὲ μίαν. Ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν Ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐὰν καὶ τὸν βίον του ὅλον δώσῃ τῶν πτωχῶν, κἂν μαρτυρήσῃ, δὲν θέλει κατορθώσῃ τίποτες· καὶ ὁ πολεμῶν ἐκεῖνον τὸν μὴ ἀδικήσαντα αὐτόν, πόσης τιμωρίας εἶναι ἄξιος κολάσεως; Τί γοῦν μαχόμεθα τοῦ κακοῦ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου; τί πολεμοῦμεν πρὸς ἀλλήλους μας, καὶ κάμνομεν τὸν Διάβολον καὶ χαίρεται, ὁποῦ εἴμεθεν παρηγγελμένοι, καὶ τοὺς μισοῦντας ἡμᾶς νὰ ἀγαποῦμεν. Τί λέγεις, ἄνθρωπε; ἐχθρὸν ἔχεις ἄνθρωπον, καὶ δὲν ἐντρέπεσαι; καὶ δὲν μᾶς φθάνει ὁ Διάβολος, ὁποῦ εἶναι ἐχθρός μας ἀφότις ἔκαμεν ὁ Θεὸς τὸν Κόσμον; ὁ ὁποῖος μᾶς ἔβγαλεν ἀπὸ τὸν Παράδεισον, καὶ πάντοτε μᾶς ὑπάγει εἰς τὴν κόλασιν, διὰ τὴν ἔχθραν ὁποῦ ἔχομεν ἕνας μὲ τὸν ἄλλον· ἄμποτες νὰ μὴν ἦτον ἡ ἔχθρα εἰς τὸ μέσον μας, ὁ Διάβολος οὐδὲ ἤθελε χαρῇ ποτέ· ἢ δὲν ἠξεύρεις πόση χαρά, πόση εὐφροσύνη γίνεται εἰς τοὺς Ἀγγέλους, ὅταν κάμνωμεν διαλλαγήν, ὅταν μετανοήσῃ ὁ ἁμαρτωλός; Οἱ Ἕλληνες οὐδένα μέγα καλὸν ἐπιτύχεναν νὰ ἔχουν μετὰ τὸν θάνατον, καὶ πολλαῖς φοραῖς ἐσπούδαζαν νὰ ἀποκτήσουν τὴν ἀνεξικακίαν, καὶ ἐσὺ Χριστιανός, καὶ θαῤῥεῖς νὰ κληρονομήσῃς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, μὲ τὸ νὰ ἔχῃς ἐχθρόν; ὁ Χριστὸς διὰ τοὺς λόγους σου ἐσφάγη, ὁποῦ ἦσουν ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ, ὁποῦ ἔκαμες τὸ θέλημα τοῦ Διαβόλου, καὶ ὄχι τὸ ἐδικόν του, καὶ πάλιν, ἐὰν μετανοήσωμεν, μετὰ χαρᾶς μᾶς δέχεται· οἱ λησταδες ἔχουν καὶ καμπόσους φίλους, καὶ τρώγουν, καὶ πίνουν εἰς μίαν τράπεζαν, καὶ μετὰ βάλλουν τὸν τρόπον, καὶ γίνονται προβάτων ἡμερώτεροι, ὁποῦ εἶναι ἀγριώτεροι τῶν θηρίων· ἀλλὰ ἡ τράπεζα τοὺς ἡμερώνει· καὶ ἡμεῖς τοιαύτης τραπέζης καὶ τροφῆς ἀθανάτου μετέχοντες, καὶ κοινωνοῦμεν, καὶ πάλιν κατ' ἀλλήλων πολεμοῦμεν καὶ κάμνομεν τὸν πολέμιόν μας Διάβολον δυνατόν, καὶ τοὺς λό[illegible]μας ἀδυνάτους καὶ ἀσθενεῖς· διότι μετ' ἀλλήλων μαχόμεθα καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ [illegible] Διαβόλου ἱστάμεθα κατ' ἀλλήλων, καὶ αὐτὸν χρειαζόμεθα βοηθὸν καὶ πολεμάρχην. Τί ἀπὸ τοῦτο χειρότερον καὶ παρανομώτερον; τοῦ ὁποίου τὴν στρατηγίαν ἂς φύγωμεν, Ἀδελφοί, ὅσην δύναμιν καὶ ἂν ἔχωμεν, καὶ ἂς δράμωμεν πρὸς τὸν φιλάνθρωπον Θεὸν ἡμῶν καὶ Σωτῆρα τῶν ψυχῶν ἡμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ὧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· Ἀμήν.